

Nr 19

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan; given Stockholms slott den 3 januari 1961.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gösta Skoglund

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1961.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler — efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet — frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan.

1¹

Den 3 september 1958 avled agronomen E. Vid dödsfallet häftade denne i skuld till väg- och vattenbyggnadsverket med 2 903 kr., utgörande ersättning för arbeten med grävmaskin m. m. Efter ansökan av dödsbodelägarna — änka, en myndig dotter samt en omyndig son företrädd av särskilt förordnad medförmyndare — förordnade Västmanlands östra domsagas häradsrätt den 1 oktober 1958, att dödsboet skulle avträdas till förvaltning av boutredningsman.

I skrivelse den 24 september 1959 har boutredningsmannen lämnat en redovisning för dödsboets ställning. Av redogörelsen framgår, att de oprioriterade skulderna, däribland skulden till väg- och vattenbyggnadsverket, uppgår till 264 418 kr. 52 öre, samt att tillgångarna efter avdrag för prioriterade fordringar m. m. uppgår till 163 163 kr. 23 öre, vilket motsvarar 61 % av det oprioriterade skuldbeloppet. Detta är fördelat på 92 borgenärer. I syfte att få till stånd en uppgörelse med fordringsägarna har änkan och medförmyndaren för den omyndige sonen förklarat sig villiga att tillskjuta viss ytterligare egendom, varigenom en ackordsuppgörelse efter 73 % skulle bli möjlig. Förslaget har godtagits av samtliga borgenärer med undantag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som förklarat sig författingsenligt förhindrad därtill. Dödsboets tillgångar har emellertid fördelats mellan fordringsägarna enligt förslaget till ackordsuppgörelse. I enlighet härmed har till vägförvaltningen i Västmanlands län inbetalats 2 119 kr. 19 öre, utgörande 73 % av dödsboets skuld. Boutredningsmannen har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte medgiva avskrivning av återstående del av skuldbeloppet, 783 kr. 81 öre.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller i remissutlåtande den 2 februari 1960, att i förevarande fall icke något torde stå att vinna med att förkasta ackordet. Styrelsen tillstyrker därför att ackordet godtages.

Statskontoret finner i utlåtande den 9 mars 1960 att ackordsuppgörelsen i beaktande av förevarande omständigheter bör godtagas.

Departementschefen

I likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt statskontoret anser jag, att det föreliggande ackordsförslaget bör godtagas. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att, med godtagande av lämnat ackordserbjudande, efterskänka kronans återstående fordran å dödsboet efter E., utgörande 783 kr. 81 öre.

¹ Kommunikationsdepartementets dnr SA 27/60.

2¹

Kommanditbolaget A. var i början av år 1956 på obestånd. Ansvariga delägare i bolaget var bröderna S. L. och J. L. Bolaget häftade vid denna tid i skuld till statens järnvägar med ett belopp av 20 023 kr. 38 öre enligt betalningsförelägganden av Stockholms rådhusrätt, vilka enligt bevis av domstolen lämnats obestridda. Vid sammanträde med bolagets fordringsägare den 23 mars 1956 beslöts bl. a., att såväl bolagets som S. L:s och J. L:s ekonomiska ställning skulle utredas.

Av en den 19 och den 20 april 1956 dagtecknad promemoria rörande bolagets ekonomiska ställning och avveckling framgår, att tillgångarna beräknades uppgå till 1 040 000 kr. och skulderna till 1 889 000 kr. Skulderna var till ett belopp av 1 482 000 kr. oprioriterade. I sistnämnda belopp ingår skulden till järnvägsstyrelsen. Innehavarna av de oprioriterade fordringarna beräknades vid likvidation av bolaget få åtnjuta en utdelning av omkring 27 % under förutsättning att bolaget icke försattes i konkurs. Vid sammanträde den 7 maj 1956 godkände de närvarande fordringsägarna förslaget om avveckling av bolaget i enlighet med ifrågavarande promemoria.

I skrivelse den 14 maj 1956 förklarade sig statens järnvägar t. v. icke ämna på exekutiv väg försöka indriva sin fordran utan i stället avvakta likvidationen.

Likvidationen av bolaget genomfördes, varvid den totala utdelningen på bevakade oprioriterade fordringsbelopp uppgick till 23,4 %.

I skrivelse den 8 juni 1960 har J. L. — under förmälan att hans broder avlidit samt att dödsboet, som avträtts till förvaltning av boutredningsman, saknade utmätningsbara tillgångar — anhållit om befrielse från betalningsskyldighet för återstående skuld till statens järnvägar. J. L. har därvid anfört att han numera driver annan rörelse, att denna genom ett utmätningsförsök skulle spolieras samt att möjligheterna att försörja familjen därigenom skulle minskas. Även ett frivilligt fullgörande av skulden genom avbetalningar skulle bli mycket betungande samtidigt som hotet om exekutiva åtgärder komme att kvarstå.

Järnvägsstyrelsen framhåller i utlåtande den 20 juli 1960, att dess fordran f. n. uppgår till 15 433 kr. 91 öre jämte fem procent ränta å 20 023 kr. 38 öre från april 1956 samt att styrelsen f. n. torde sakna möjligheter att på exekutiv väg indriva ens någon del av fordringen. Vid likvidationen av bolaget har statens järnvägar erhållit bättre utdelning än om bolaget försatts i konkurs. Vederbörande distriktschef har tillstyrkt, att återstående skuld eftergives. Ej heller styrelsen vill motsätta sig, att fordringen, i likhet med vad som skett i andra någorlunda jämförbara fall, eftergives, dock att J. L. torde böra före viss dag till styrelsen kontant inbetala förslagsvis 1 000 kr.

Statskontoret tillstyrker framställningen på sätt järnvägsstyrelsen förordat.

¹ Kommunikationsdepartementets dnr SA 147/60.

Departementschefen

Av utredningen framgår, att statens järnvägar genom likvidationsförfarandet erhållit bättre utdelning å sin fordran än om bolaget försatts i konkurs. Den skuldbörda, som J. L. i egenskap av delägare i bolaget ådragit sig, är av sådan storlek att han uppenbarligen icke har några som helst möjligheter att med egna ansträngningar till nämnvärd del frigöra sig från densamma. De i detta fall föreliggande särskilda omständigheterna är av sådan art att jag icke vill motsätta mig att J. L. befrias från honom åvilande betalningsskyldighet gentemot kronan. Att vid befrielsen fästa villkor om inbetalning av visst belopp finner jag i förevarande fall icke lämpligt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva att J. L. befrias från honom åvilande betalningsskyldighet till kronan i anledning av förut nämnda skuld.

3¹

Den 30 augusti 1947 tillgrep metallsvavaren N. i samråd med annan person ur ett garage i Halmstad en personbil, som tillhörde vägförvaltningen i Hallands län. Bilen användes för färd till Göteborg och åter. Vid återfärden från Göteborg kolliderade bilen med en mötande lastbil, varvid båda fordonen skadades.

Genom utslag den 18 december 1947 dömde rådhusrätten i Halmstad N., förutom för vissa egendomsbrott, för vårdslöshet i trafik samt olovlig körning till ungdomsfängelse. N. förpliktades dessutom bl. a., att till kronan utge skadestånd med 2 500 kr. jämte fem procent ränta från den 11 december 1947 tills betalning komme att ske och att solidariskt med annan person ersätta kronan rättegångskostnaderna i målet med 400 kr. Hovrätten för Västra Sverige upphävde i utslag den 7 juni 1948 rådhusrättens utslag såvitt N. dömts till ungdomsfängelse och förordnade att med ådömande av straff skulle villkorligt anstå samt att N. under en prøvotid av tre år skulle stå under övervakning. Genom ett den 29 september 1952 av rådhusrätten i Halmstad meddelat utslag i lagsökningsmål förpliktades N. tillika att i anledning av trafikolyckan till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utge 9 775 kr. jämte fem procent ränta från den 12 september 1952 tills betalning komme att ske samt 50 kr. i ersättning för lagsökningskostnaden. Utslagen har vunnit laga kraft.

I framställning den 11 februari 1959 anhöll N. att hans skuld till kronan måtte avskrivas. Såsom skäl härför åberopade N., att han efter det han dömts ordnat sin tillvaro och skött sig utan anmärkning. Han vore numera gift och hade två minderåriga barn. — I ett till framställningen fogat intyg har den för N. förordnade övervakaren förklarat, att N. under såväl övervak-

¹ Kommunikationsdepartementets dnr SA 185/60.

ningstiden som tiden därefter skött sig utan anmärkningar. — Den 15 september 1960 har N. på förfrågan av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat, att han är villig att inom ett år till styrelsen betala 2 000 kr. under förutsättning att Kungl. Maj:t nedsätter skulden till detta belopp.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller i utlåtande den 4 november 1960, att N. den 16 december 1948 betalat av 70 kr., varför hans skuld till kronan utgör 12 655 kr. jämte ränta. N. är numera lagerchef och har en lön av 1 000 kr. i månaden. Utmätningförsök har företagits hos N. senast den 8 juni 1959, varvid han befunnits sakna utmätningbar löseegendom. N. äger en villafastighet, som är taxerad för 42 900 kr. Den är emellertid intecknad för 52 830 kr. Enligt länsbostadsnämnden i Hallands län ligger högsta försäljningspriset för fastigheten vid omkring 55 000 kr. En försäljning torde icke komma att inbringa något större belopp utöver inteckningssumman men skulle enligt styrelsens mening säkerligen innebära, att grundvalen för N:s sociala ställning skulle raderas med risk att han kunde komma att falla samhället till last. Styrelsen förordar, att hans skuld nedsättes till 2 000 kr. under förutsättning att beloppet inbetalas till kronan inom ett år från det slutligt beslut i ärendet föreligger.

Statskontoret anför i utlåtande den 24 november 1960 såsom skäl för viss eftergift, att skadeståndet uppkommit genom olyckshändelse och att N. således icke själv tillgodogjort sig något belopp eller haft för avsikt att göra detta. N. har dessutom under en lång följd av år efter den brottsliga gärningen fört ett oförvitligt liv. Den erbjudna summan förefaller visserligen låg, men i beaktande av praxis i liknande ärenden vill statskontoret dock ej avstyrka att N., därest han inom viss bestämd tid inbetalar 2 000 kr., befrias från återstoden av sin skuld.

Departementschefen

Med hänsyn till N:s ekonomiska förhållanden och hans ådagalagda sköttsamhet samt omständigheterna i övrigt vill jag icke motsätta mig att N., därest han till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen betalar ett belopp av 2 000 kr., befrias från den ersättningsskyldighet som jämlikt rådhusrättens i Halmstad ifrågavarande utslag åvilar honom gentemot kronan. Ifrågavarande belopp synes böra gäldas på sätt styrelsen förordat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att N., därest han inom tid som Kungl. Maj:t bestämmer till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inbetalar ett belopp om 2 000 kr., befrias från honom åvilande ersättningsskyldighet till kronan i anledning av rådhusrättens i Halmstad utslag den 18 december 1947 och den 29 september 1952.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, under punkterna 1—3 hemställt, förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Jan Thyberg